

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacțiunea și Administratiunea:
Brasiovu, piața mare Nr. 22. — „Gazeta“ este:
Joi și Duminecă.

Pretulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu seu
28 franci.

Anu l u X L I I I .

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.
Anunțurile:
un'a serie garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr.
v. a. pentru facare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retrimitu.

Nr. 49.

Joi, 21 Iunie 3 Iuliu

1879.

Cu 1 Iuliu st. v. 1879 se incepe unu nou abonamentu la

„GAZETA TRANSILVANIEI.“

Rogamu pe On. Domni prenumeranti ai fôiei nôstre, alu caroru abonamentu expira cu 30 Iunie st. v. 1879, se binevoiesca a si'lu reînnoi de cu vreme, dâca voiescu cã diuariulu se li se tramita regulatu. De la 1 Iuliu st. v. incolo diuariulu se va tramite numai aceluor domni, cari au binevoitu a-si reînnoi abonamentulu.

Domnii noi abonanti sunt cu deosebire rogati a ne tramite adresele d-loru *esactu*, aratandu si *post'a cea mai aprôpe* de loculu, unde locuiescu.

Pretulu abonamentului la „Gazeta Transilvaniei“ este :

pentru Brasiovu: pe trei luni 2 fl., pe siese luni 4 fl., pe anu 8 fl.; — dusu in casa : pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siese luni 5 fl.;

pentru Austro-Ungari'a cu post'a: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siese luni 5 fl., pe anu 10 fl.,

pentru Romani'a și alte tieri esterne: pe trei luni 7 franci, pe siese luni 14 franci, pe anu 28 franci. (Abonamentulu se primescu și in bilete ipotecarie romane.)

Banii de prenumerațiune sunt a se tramite (mai usioru prin assignatiuni postale) la Redacțiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI“ in Brasiovu.

Brasiovu, 20 Iunie/2 Iuliu.

De unu timpu încôce, se pare, cã o fatalitate deosebita persecuta pe Unguri. Nenorocirile elementare, cari au bantuitu multe si mari tîenuturi ale tierii in modu infricosiatu sunt nimicu pe lînga lovirile morale, ce a avutu ale suferi partid'a dela guvernulu intr'unu intervalu abia de unu anu si pe lînga pericolele, de care este amenintata egomonia și chiaru independenti'a constituționala a Maghiariloru.

Cei dela putere au pornitu inca dela inceputu pe nesce carari cari nu potu duce la nici unu bine. Maghiarii in locu se caute a se intari in intru printr'o întielegere sincera și drêpta cu tôte pôporele confocuitore, in locu se fi inauguratu pe bas'a unei astfelii de întielegere unu guvernulu dreptu, moralu și conscientiosu care se pôta dâ unu puternicu aventu desvoltarei tierii, sei marêsca venitele si prin acêst'a bunastarea morala si materiala, au alunecat pe cararea pernicioasă a aventurilor politice spre a se aruncã apoi mai tardiu cu totulu in brațiele speculantiloru evrei, cari întrebuintiêza cu-o rafineria unica in feliulu seu slabiciunile rassei domnitore spre a face „ghesiefturile“ cele mai rentabile.

Unu processu scandalosu pertractatu dilele aceste inaintea tribunalulu din Vien'a a descoperitu unu faptu, care blamêza in gradulu celu mai mare pe cei dela guvernulu. Facenduse adeca processu unor speculanti evrei cari storceau bani dela ômenii cu avere, cari remneau dupa câte unu ordinu, promitiendule, cã le voru procurã prin concesiunile, ce le au cu „d-nii cei mari“ decoratiunile dorite, s'a constatat, cã acesti'a au statu in relațiune cu ômeni de frunte, intre cari chiaru si cu primulu vicepresedinte alu dietei maghiare.

Este unu secretu publicu cã in Ungari'a fôrte multi ajunsera la decoratiuni contribuindu bani pentru diferite scopuri indicate de ômeni de ai guvernulu spre a-si crea astfelii nnu titlu la recunoscintia, dêr' aceea nu se sciea pëna acuma cã esista societati formale pentru exploatarea vanitatii ômeniloru doritori de ordine. Acêst'a descoperire a fostu rezervata procurorului din Vien'a. Ea este in urm'a acêst'a cu atâtu mai umilitore pentru Un-

guri cãci vine dela straini. Vice-presedintele dietei Gabriel de Várady a statu in strinsa legatura cu agentii evrei pentru procurarea de ordine si a primitu chiaru sum'a însemnata de 16,000 marce imperiale germane (20,000 franci) dela unu anumitu Richter din Nürnberg, caruia i-au promis agentii cã i voru procurã ordinulu corônei de feru. Acêst'a suma i s'a datu, cu „destinatiunea se-ointrebuintieze pentru interesele umanitare si alte scopuri de folosu comunu dupa cum va aflã elu de bine, dâca acelu d. Richter va capetã ordinulu corônei de feru clas'a 3-a.“ Asia suna cuietanti'a ce a scris'o Gabr. Várady, dêr' in decursulu processulu s'a doveditu cã numai la scopuri umanitare nu s'a ganditu si cã scopulu ad-verbatimu era de a face „ghesieftu“ pentru propriulu folosu.

Scandalulu devine si mai mare prin descoperirea, cã Várady se provocã in tôte afacerile aceste la influinti'a ce-o posede asupra mini-triloru si agentulu seu spunea musteriiloru, cã d. Várady se intalnesce in facare di cu ministrulu-presedinte Tisza. Si in adeveru Várady este unulu din intimii lui Tisza.

„Ni se rosiesce faci'a vediendu, cã in Ungari'a sub sistemulu de guvernare fara consciintia (telkismertlen) de astadi coruptiunea a ajunsu pëna la acelu gradu, încãtu chiaru vice-presedintele Camerei comite fapte de aceste și cã celu ce este capabilu de asemenea fapte a devenitu vice-presedinte alu camerei la porunc'a ministrulu presedinte. . . Se ne rusinamu, se simțimu blamarea dietei și a poporului maghiaru. . . Cine demoralisêza natiunea maghiara, acel'a o ucide!“ — esclama „Magyarország“.

La aceste cuvinte ale diuariulu opositionalu maghiaru adaugemu numai, cã fapt'a rea totu numai fapte rele nasce si cã arm'a coruptiunei ce o întrebuintiêza maghiarii spre asuprirea și nedreptatirea altora se întorçe acuma in contra loru.

Cronic'a evenimentelor politice.

Asupra negotiariloru guvernulu spre a-si creã o majoritate conservativa in Reichsrathulu viitoriu, va decide — dice „N. fr. Presse“ — atitudinea aristocratiei feudale (cheice) din Boemi'a. Comitele Clam-Martini'z staruiesce, cã Cehii se intre in Reich-rath. Intrarea Cehiloru e cã si asigurata, nici chiaru Rieger nu i se mai opune, deôrece se dice, cã acuma nu se mai cere intrarea neconditiunata. Numai form'a protestulu, cu care voru paras'i Cehii opositiunea, inca nu este stabilita. In diet'a Boemiei se astêpta presentarea unui proiectu de lege prin care se se reformeze legea de alegere esistenta in sensulu pretensiuniloru cheice, apoi a unui proiectu privitoriu la componerea consiliulu pentru cultur'a tierii. (Landeskulturrath) Si cestiunea încoronarei se ventilêza; in adres'a de respunsu a dietei monarhulu va fi rogatu de a se încoronã cã Rege alu Boemiei dupa datin'a strabuna. Reichsrathulu viitoriu, se dice, cã i se va propune indata dupa constituirea s'a unu proiectu privitoriu la Art. XIX alu Constitutiunei (legea de nationalitate) pentru care nu e de lipsa o majoritate de doue treimi. Postulu de guvernatoru alu Boemiei se va dâ unui aristocratu cheic, asemenea ar' fi desemnatu de ministru alu Boemiei unu altu aristocratu cheic.

Cu privire la mersulu lucruriloru in Austri'a i se impartasiesce memoratei foi dela Prag'a, cã Taaffe inca de pe atunci, candu a fostu insarcinatu cu crearea unui ministeriu, a disu, cã scopulu seu este a fundã unu ministeriu pentru durata. Intrebatu fiindu despre principiile ce le va adoptã cabinetulu compusu de elu a respunsu totu in modu evasivu întrebuintiandu fras'a usitata, cã va respectã constituțiunea. In privinti'a referintiloru sale cu comitele Andrassy a declarat, cã voru fi deplinu paritetice si, cã elu nu se va supune

niciodata ministeriulu comunu imperialu. Inca de atunci a surprinsu, cã comitele Taaffe s'a adresatu mai multu la asemeni barbati, a caroru caracteru politicu este marcatu in modu însemnatu in contra dualismulu. Comitele Taaffe nu a potutu atunci se 'si implinêsca misiunea si a intratu, cã ministru de interne, in noulu cabinetu. Acuma comitele Taaffe întrebuintiêza marea nemulțiamire, care se sente in multe cercuri asupra relațiunei Austriei cu Ungari'a, spre formarea de partide nôue. Tôte compromisesele mariloru proprietari aristocrati din Moravi'a, Boemi'a sunt a se întielege numai asia, cã diferitele partide dintre proprietarii moravi și boemi voiescu se iê positiune faci'a de Ungari'a și se faca aliantia pentru scopulu acest'a. Grupele aliate au in prim'a linia o tîenta personala; se dice, cã comitele Taaffe este unu contrariu alu comitelui Andrassy, ômenii, cari s'au aliatu cu elu, sunt de siguru contrarii acestuia. Numai spre a combate pe comitele Andrassy parascesce passivitatea comitele Clam-Martini'z și pasiesce principele Auersperg cu archiepiscopulu dela Prag'a. Aristocratia austriaca a inchiatu alianti'a in contra ministrulu de esterne sperandu, cã-i va succede a invinge influinti'a ungurêsca la tronulu, și privesce de o erore, cã puterea, care o are in urm'a positiunei sale sociale, nu a întrebuintiat'o de atât'a timpu. Comitele Taaffe dice, cã e decisu a respectã constituțiunea, dêr' comitele smena doja cu invingătoriuulu, pe care nu 'lu mai lasa din mana prisonieru sei. Imediatu dupa alegeri cabinetulu întregu va demissionã si comitele Taaffe va fi insarcinatu cu formarea unui nouu ministeriu. Dupa tôte semnele Reichsrathulu viitoriu va vedê siediendu pe banc'a ministeriala in unire pe comitele Taaffe și Hohenwart.

Diuariulu „Köln. Ztg.“ dice, cã între Austro-Ungari'a și între Pôrt'a otomana s'a produsu in timpulu din urma o recêta mare. Caus'a acestei receli dintre Vien'a și dintre Constantinopolê se reduce la acea impregiurare, cã Pôrt'a banuiesce pe Austri'a, cã voindu a înaintã spre miêdiadi are de cugetu a pune man'a pe Salonicu, era contele Andrassy se teme, cã in cele din urma Turci'a, vediendu, cã Austriacii nu sunt amici, se va aruncã in bratiere Russiloru. Diuariulu germanu dice, cã Pôrt'a are totu dreptulu de a avê bauvela asupra Austriei, cu atâtu mai vertosu cã diuarele oficiose pôrt'a unu limbajiu atat'a de sumeti, era pe de alta parte fapt'a aceea, cã in Sangiaculu dela Novibazar și in Vilaetulu dela Cossovo circula între poporatiunea albanesa adrese de supunere catra reprezentantii consulari austriaci și in fapta s'au si tramisu cãtra ei. Mai incolo se plange pôrt'a despre reporturi cele nefavorabile, care se divulgeza din partea austriaca despre procesulu de restauratiune, in care se afla acuma si despre pușina bunavointi'a. Angli'a, Francia, Itali'a, ba chiaru Russi'a a facutu Portii servitii, numai Austri'a cere mereu si nu da nimic'a. In acêst'a banuêla, in acêst'a tîema de alianti'a russo-turcêsca se afla pôte in parte chei'a pentru concesiunile pentru amenarea inaintarei catra Novibazar. Dintre foile straine ataca „Golos“ pe contele Andrassy. Golos dice: Numai incupe nici o indoiêla cã Bosni'a si Erzegovina precumu mai inainte, asia si acuma voru formã o parte solida a imperiulu otomanu. Austriacii se afla in aceste provincii numai din gratia invoieci Sultanulu și cu scopulu specialu, de a restitui in ele pacea și ordinea. La drepturi suverane in partea nordvestica peninsulei balcanice nu pôte Austri'a face pretensiuni. Nici unu consulu strainu nu se pôte infacisiã in Bosni'a fara de o tormala recunoscere a Turciei și curi'a romana nu pôte tracta cu curtea vienesa despre organisiatiunea afaceriloru bisericesci in Bosnia. Dêca ar' vrea in unu atare casu vre o putere europêna se incungiure Pôrt'a, atunci Sultanulu ar' avê totu dreptulu, de a protestã, si anume in incredere la tôte puterile seu

